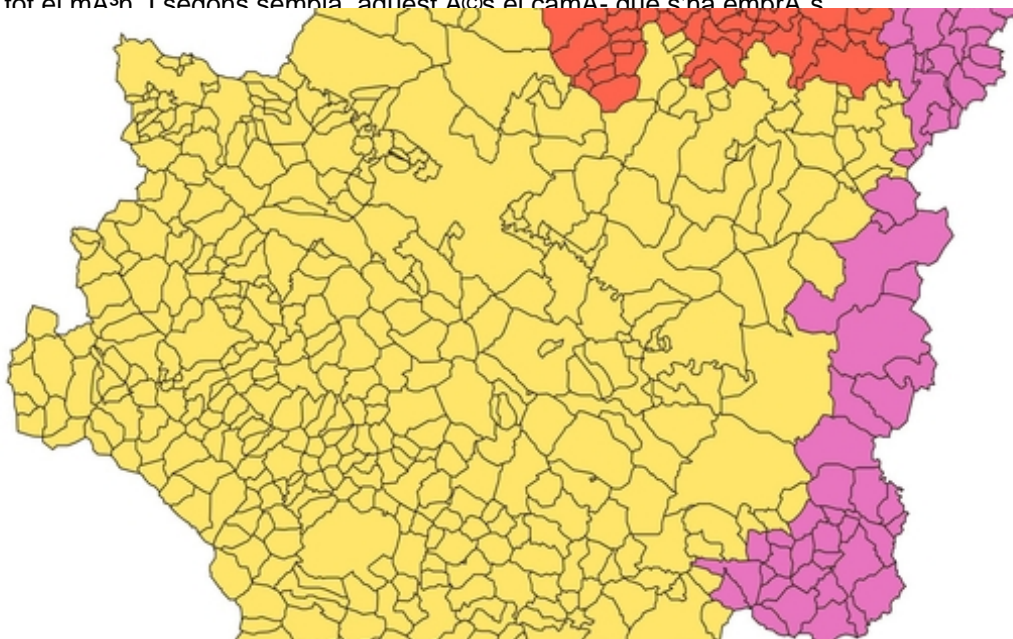


# Les meues llengües

Artur Tallada

Estos dies hem assistit a una veritable presa de p<sup>l</sup>, en veure com el Govern d'Arag<sup>3</sup> ha aprovat la Llei de lleng<sup>4</sup>es amb la qual, sense cap tipus de vergonya, ha donat un nou nom a la llengua parlada a la Franja de Ponent i al Pirineu Aragon<sup>5</sup>s. És un clar exemple de com es vol canviar una realitat a cop de llei o decret, quan sovint, tots sabem que les coses no van així. De cop i volta, i passant per damunt de fil<sup>2</sup>legs i ling<sup>4</sup>istes, hem presenciat el naixement del Lapao (varietat del catal<sup>6</sup> parlat a la Franja de Ponent) i del Lapapyp (llengua aragonesa parlada a l'Àrea dels Pirineus Aragonesos). La realitat, però, és tossuda, i canviar-la no és tant senzill. Sovint quan es vol fer, es corre el risc de quedar amb el cul a l'aire fent el rid<sup>7</sup>-cul m<sup>8</sup>és espant<sup>3</sup>s davant de tot el m<sup>3</sup>n. I segons sembla, aquest és el cam<sup>9</sup>- que s'ha empr<sup>5</sup>s.



S'entén que una llengua és un sistema complex de relacions entre sons, idees i gestos que tota societat humana té i empra per comunicar-se. Totes les llengües tenen un sistema gramatical, normes ortogràfiques i fonològiques pròpies. Això es veu molt clar en el cas de l'Aragonès, **tan ben descrit a la Wikipedia**([http://es.wikipedia.org/wiki/Idioma\\_aragonés](http://es.wikipedia.org/wiki/Idioma_aragonés)). Tingueu el gust de llegir un fragment en aragonès:

*"L'aragonés ye una luenga romanica u neolatina, ye dizir que esdebiene d'o latín, igual como as atras luengas romanzes (español, francés, catalán, gallego, ocozitano, rumano, asturiano, italiano, portugués, romanche, friulano, sardo,...)Dende fa muito tiempo l'aragonés s'ha considerato una luenga baxa, no so que por os foranos, sino, o que encara ye más grieu, por os propios aragoneses. ye escusato dizir que a luenga aragonesa, como cualesquier atra, se puede fer serbir ta toz os empregos que queramos."*

Però, què passa amb la llengua que es parla a la Franja de Ponent? És un cas similar a l'Aragonès? Sembla clar que la resposta és que no. No es troben referències (de caràcter tècnic o científic) que

apunten a la idea que es tracta d'una llengua nova, diferent a les del seu entorn. "Quina notícia!! Això tothom ho sap!! Els de la Franja, si fa no fa, parlen com natros, català i avant!", podeu pensar; i teniu raó, tenim raó. Però sembla que aquesta evidència no és prou gran a ulls de segons qui. Per exemple, per al Govern d'Aragó, que ha creat la nova denominació lingüística de Lapao (per al català de la Franja de Ponent).

No cal ni dir que la xarxa ha bullit d'indignació amb aquesta notícia. No han faltat idees ocurrents i anècdotes. En recullo algunes en aquestes línies.

Per començar, sembla ser que **el Lapao, com a llengua** (<http://ca.wikipedia.org/wiki/Lapao>), ja existeix des de molt abans. Es tracta d'un dialecte de la llengua naxi, parlada a zones de la Xina, Birmània i el Tibet. En total, la parlen unes 300.000 persones. Ni tan sols han tingut la cura de fer una cerca i comprovar si aquest terme ja existia o no!

També us recomano que **us mireu aquesta imatge** (<http://www.flickr.com/photos/punkahoy/8723038286/>) en què, de forma cínica, es posa en evidència el conflicte lingüístic que s'està lliurant a la nostra petita zona, mentre que la denominació de *lengua española* no es posa en dubte des de la Península de Califòrnia fins a la Terra de Foc d'Argentina. Aquells aspectes que un petit govern autonòmic creu rellevants per donar pas a una nova designació del català en el seu territori, no ho és per a països sencers de l'Amèrica Llatina que tenen com a llengua oficial l'Espanyol. Us imagineu que aquests països fessin el que ha fet aquí el Govern d'Aragó? Què ràpid que s'acabaria amb la tonteria del Lapao i el Lapapyp!

A la xarxa, la gent s'ha organitzat ràpidament per intentar aturar aquesta bestiesa. Un exemple és el portal <http://www.change.org> (<http://www.change.org>), que permet obrir causes per demanar algun canvi, i a les quals la gent es pot anar unint. El funcionament és similar a una recollida de firmes, però amb la potència que ens aporten els mitjans digitals per arribar a molta gent a la vegada. Hi ha oberta la causa "**Paralización de la reforma de la Ley de Lenguas del Gobierno de Aragón**" (<http://www.change.org/petitions/paralización-de-la-reforma-de-la-ley-de-lenguas-del-gobierno-de-aragón>). Cal recollir 20.000 signatures, i ja quasi bé que estan per la meitat!!

Dins del món de les Apps per a telèfons mòbils i tauletes Android, ja hi ha a disposició l'aplicació "**Traductor Lapao/Català**" (<https://play.google.com/store/search?q=lapao>). Es tracta d'una aplicació gratuïta per a sistemes Android que permet traduir Lapao-Català i Català-Lapao. Segons els seus creadors, permetrà 'que els parlants d'ambdues llengües puguin entendre's finalment, després de segles d'incomprensió mútua' (llegiu-ho amb ironia).

Viure en una terra de cruïlla té coses bones i dolentes, com tot. En aquest cas, en el meu cas, no puc evitar sentir-me dels territoris que m'envolten, més enllà de les línies frontereres que es dibuixen en els mapes. Així doncs, si hagués de dir quin és 'el *meu territori*, clarament serien les comarques que estan al voltant de la meva terra. Són aquestes:

- **El Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta** ([http://ca.wikipedia.org/wiki/Terres\\_de\\_l'Ebre](http://ca.wikipedia.org/wiki/Terres_de_l'Ebre)) (Terres de l'Ebre).- **Els Ports** (<http://ca.wikipedia.org/wiki/Ports>) i el **Baix Maestrat** ([http://ca.wikipedia.org/wiki/Baix\\_Maestrat](http://ca.wikipedia.org/wiki/Baix_Maestrat)) (Castelló).- **El Matarranyà** (<http://ca.wikipedia.org/wiki/Matarranya>) i el **Maestrat** ([http://ca.wikipedia.org/wiki/Maestrat\\_aragonès](http://ca.wikipedia.org/wiki/Maestrat_aragonès)) (Terol).

Són molts, els viatges i les sortides als pobles que les conformen, la descoberta del territori proper, l'entramat social que ens uneix, les tradicions, la història... Vull acabar de posar en evidència la mala idea que porta al darrere la Llei de llengües del Govern d'Aragó amb un darrer exemple. Molt poc, però encara hi ha algun poble del Maestrat (Terol) i de més terra endins on es parla la llengua churra. Es vulgui o no, també forma part del nostre patrimoni cultural. Mireu com sona:

*El nome Maestrazgo/ Maestrat, en churro Maestrache, ha continua teniendo aplicación pa tierras*

---

*tregüelanas y castillonencas n'el siglo XX como termino de promoción torística "Mancomunidad torística del Maestrache, y'hoy s'emplega pa decir a ista rodalá.*

I vés per on, la Llei de llengües del Govern d'Aragó no n'ha fet ni referència... deu ser desconeixement?

Per ampliar informació:

«**EL LAPAO existeix i és parlat al sud de la Xina**

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/54549/lapao/existeix/parlat/al/sud/xina>) » (en català). Nació Digital.cat. SCG Aquitània SL. [Consulta: 8 maig 2013]«**Para ti, que usas la lengua como arma política**(<http://www.flickr.com/photos/punkahoy/8723038286/>) » (imatge a Flickr). [Consulta: 8 maig 2013]**Paralización de la reforma de la Ley de lenguas del Gobierno de Aragón** (<http://www.change.org/petitions/paralización-de-la-reforma-de-la-ley-de-lenguas-del-gobierno-de-aragón>). [Consulta: 11 maig 2013]App per Android "**Traductor Lapao/Català** (<https://play.google.com/store/search?q=lapao>) ": [Consulta: 11 maig 2013]**Qu'es el churro?** (<http://lenguachurra.blogspot.com.es/p/ques-el-churro.html>) [Consulta: 11 maig 2013]